

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ivs Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

III. De eadem, supplenda in Justitia Administratione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62620)

re Patron. lib. 2. p. 3. q. 3. art. 13. n. 2. tradunt citr. Vallens. tit. 21. n. 1. & Barbosa n. 83. Ratio est; quia limitata potestas ad superiorem transit cum onere, arg. l. Traditio 20. ff. de Acquir. rer. dom. & superior subrogatus eodem jure censetur cum eo, cui subrogatur, l. Eum qui 3. §. 2. junctâ Glosâ V. Danda ff. Si quis causi. & c. Ecclesia junctâ Glosâ V. Successerunt, Ut lite pend.

39. Secundum, superiori, ad quem beneficium devoluitur, ad hoc conferendum tantum temporis, à devolutionis cognitâ die computandi, competere, quantum habuit is, cujus negligentia est devolutum: imò ad conferendum beneficium patronatum quodcunque, licet patronus laicus ad præsentandum quatuor duntaxat haberet, ipsi sex menses competere, cum Rocho de Curte V. Honorificum cit. n. 63. & Lambertino cit. q. 3. art. 3. docent citr. Vallens. n. 4. & Barbosa n. 67.

40. Postremum, casu quò beneficii devoluti à superiore facta collatio propter impedimentum aliquod de Jure non subsistit, jus conferendi ad primum ejus collatorem redire, allegatò Selvâ verius censet idem Vallens. n. 6. præterquam, si collatum fuisset à Papa; quia per appositionem manûs Papæ esset affectum; ac proinde, donec istius collatio effectum consecuta sit, ab alio conferri non potest, Gonzalez ad Reg. 8. Cancell. Gloss. 11. à n. 11. & Cochier ad eandem Reg. Gloss. 19. n. 4.

ARTICULUS III.

De eadem supplenda in Justitiæ Administratione.

SUMMARIUM.

41. Episcopus in diocesi sua habet Ordinariam jurisdictionem:

42. Quam Archiepiscopus, neque eò captivitate vel absentia,

43. Neque censurâ per culpam contrahâ,

44. Neque amentia aliâve infirmitate impediò:

45. Sed solò casu negligentia exercet.

46. Verius etiam, negligente Episcopo, eam non exercet:

47. Extra casus Jure specialiter expressos.

E piscopo Jure communi competit 41. jurisdictio Ordinaria in omnes clericos & laicos omniâque loca Ecclesiastica, speciali jure non exempta totius diocesis, c. fin. de Foro compet. c. Licet 14. de Offic. Ord. can. Omnes basilica 16. q. 7. can. Monasteria 18. q. 2. c. Cum dilectus 6. Sc. de Relig. domib. & cognitio, discussio, definitioque omniâ causarum seu controversiarum, adversus illos deductarum in judicium seu forum Ecclesiæ externum, c. Conquerente 16. de Offic. Ordin. Sc. c. Cum Episcopus 7. eadem Rubr. in 6. Circa quas, quò minus justitiam illis administret, si Fidei 42. hostium captivitate, diuturnâ à diocesi absentia, perpetuò aut diuturnò tempore prohibeatur, ejus in ea administratione defectus supplendus est, non per Archiepiscopum, sed Capitulum Cathedralè: ad quod, sicut sede per obitum aut aliter vacante, c. His qua 11. Sc. c. Cum olim 14. de Majorit. sic Episcopò hostium captivitate detentò, in terris remotis, nullò Vicariò constitutò, absente, ejus jurisdictione transit, c. Si Episcopus 3. hic in 6. ubi Glossa V. Mortem Joan. Monach. & Anchoranus not. 2. Ratio est; quia Archiepiscopus, licet jurisdictionem suam exercere valeat in Coepiscopum sive suffraganeum non exemptum suæ provincie, can. 1. Sc. q. 3. can. Quia 6. §. fin.

§. *sim. 10. q. 3.* in ejus tamen diocesim & subditos eam exercere nequit, præterquam in casibus jure expressis, *can. 1. cit. can. Nullus Primas, can. Conquestus 9. q. 3. & c. Pastoralis 11. pr. de Offic. Ordin. infra Tit. 31. à n. 56.* referendis: quos inter non est casus, quò Episcopus ab administratione officii sui dictis modis impeditur.

43. Simili modò Archiepiscopus non supplet defectum Episcopi, ab officii sui & Justitiæ administratione impediti propriâ culpâ, quòd v.g. excommunicationis majoris vinculo adstrictus ac vitandus sit, ex decisione Innocentii IV. *c. 1. in 6.* quòd hoc etiam jure non reperitur Archiepiscopo concessum: neque ei concedi publicè fuerit expediens; ne Coepiscopos suffraganeos suos ejusmodi censurâ ligandi ansam & illicium illi præbeat exercitium jurisdictionis, in istorum subditos cum non minori istorum damnò, quàm Episcoporum injuriâ obtinendæ, Gemin. & Vivianus *in c. 1. cit.* Quare ad hunc textum *citt. Joan. Monach. n. 2. & Anchoranus not. 2.* censent, tali casu recurrendum ad Papam tanquam communem omnium Ordinarium, *can. cuncta 9. q. 3.* & donec vel censuræ absolutio impetretur, vel Ecclesiæ aliâ ratione provideatur, ea, quæ dilationem non patiuntur, à Capitulo expedienda, *arg. c. Cum Episc. cit.*

44. Si Episcopus amentia aliâve infirmitate ad officii sui executionem ex toto vel ex parte perpetuò inhabilis sit, ab ipso cum consensu Capituli, vel si is, quid velit nolite, exprimere nequeat, ab isto solo assumendus est coadiutor; & si hunc assumere ipse quidem valeat, sed nolit, à Capitulo recurrendum est ad sedem Apostolicam, à qua vel coadiutoris adjunctio vel aliter Ecclesiæ prospiciatur, ex Constitutione Bonifacii VIII. *relata c. Unic. de Cleric. Egrot. in 6.* ad

quam Rubricam de hoc casu plenius agitur. Hòc locò

Dubium & magni in praxi usitæ controversia est de Episcopo, ab officii quidem sui administratione non impedito: sed hanc, præsertim in justitiæ administratione, negligente; hòc enim casus subditis ejus diocesanis adiri Archiepiscopum, & ab hoc ejus defectum suppleri, de illorum causis in prima instantia cognoscendò, posse, cum Glossa *in c. 1. cit. V. Culpis*, Anchorano *n. 1. de Franc. n. 3.* sustinet Azor *p. 2. Instit. lib. 3. cap. 34. q. 10 in fine* & viriliter propugnat Engel *ad hanc Rubr. n. 6.* Movetur propositâ Rubricâ & decisione, *c. 1. in 6.* quarum illâ, de inferioris negligentia per superiorem supplenda, Regulam generalem & istius per exempla declarationem plerisque textibus subiectis contineri ait, uti & *can. Cum simus p. q. 3.* quò œconomorum, res interiorum Ecclesiarum administrantium, constitutio Episcopò negligente, Metropolitanò permittitur. Illâ verò sive decisione, *c. 1. cit.* dum Episcopò, ob censuram culpâ contractam à Pastoralis officii executione impeditò, ejus jurisdictionem ad Archiepiscopum non devolui, asserunt, tacitè insinuari vult, illam ad hunc devolui ob negligentiam, ut *c. 1. cit. decisio à Regula illa exceptio*, ejusque locus fit, Quamvis ob negligentiam Episcopi ejus jurisdictio regulariter devolvatur ad Archiepiscopum, ad hunc tamen eam non devolui, quando is ab officii sui executione & administratione Justitiæ culpâ, sive delictò suò contractâ censurâ, impeditur. Quòd etiam intenditur ratione; quòd, cum Episcopus officium suum negligendò in ipsam jurisdictionem suam delinquat, hanc, sicut in Oeconomi constitutione, *can. Cum simus cit.* in collatione beneficiorum, &

Licet 3. hlc, in excommunicatorum ab-
solutione, *c. Ad reprimendum 8. de Of-
fic. Ordin.* in ultimarum voluntatum exe-
cutione, Panormit. *in c. cit. n. 11.* &c.
sic etiam in cæterâ officii administratio-
ne, Jure specialiter non ademptâ, & in
administratioe præsertim Justitiæ ab Ar-
chiepiscopo conveniat exerceri; ut Ec-
clesiarum & subditorum necessitatibus &
utilitatibus prospiciatur, & ex Episcopi
negligentia non accipiant detrimentum.

¶ 6. Sed Juris mentem & veritatem meli-
us assecuti sunt Panormit. *in c. Pasto-
ralis 11. de Offic. Ordin. n. 10.* Felinus
in c. cit. n. 6. Laiman *in c. 1. cit. n. 2.*
& Barbosa *de Offic. Episc. alleg. 126. n.*
11. qui, Episcopo negligente, ejus juris-
dictionem ad Archiepiscopum devolui,
& hunc de illius subditorum causis cog-
noscere in prima instantia posse, negant.
Ratione unica sed solida nituntur; quod
in materia generaliter prohibitoria, id,
quod expressè non permittitur, prohi-
bitum censetur, *arg. c. Inter corpora-
lia 2. de Translat. Episc.* generaliter au-
tem prohibitoria sit, ne Archiepiscopus
in suffraganeorum suorum subditos juris-
dictionem exerceat, *can. Nullus Primas,*
can. Conquestus 9. q. 3. & c. Pastoralis 11.
cit. pr. quò textu in subditos suffraga-
neorum, exceptis quibusdam casibus, nul-
lam jurisdictionem habere asserunt: à
qua, omnino perspicua & generali Regu-
la, casus negligentis Episcopi exceptus
nulpian reperitur.

Confirmatur hæc ratio; quia *c. 1.*
cit. casu, quò Episcopus ab usu juris-
dictionis impeditur propter, culpam eaque
contractam excommunicationem, illius
ad Archiepiscopum devolutio negatur ex
ratione; quòd id non inveniatur à Jure
concessum. Cùm ergo idem expressum
non sit de negligentia, etiam propter

hanc jurisdictio ad Archiepiscopum non
devoluetur.

Neque verum est, quòd propositâ 47.
Rubricâ tradatur Regula jurisdictionis,
quando eam exercere Episcopus negligit,
Archiepiscopo generaliter firmatâ; cum
permiffa huic tantum sit casibus Jure ex-
pressis: cujusmodi sunt, appellationis
à sententia Episcopi ad ipsum interpositâ,
can. Conquestus & c. Pastoralis, negle-
ctæ constitutionis Oeconomi, collatio-
nis beneficii, & executionis ultimæ vo-
luntatis, *c. Licet c. Ad reprimendum*
cit. &c. non etiam negligentia in admi-
nistratioe jurisdictionis, Panormit. *in*
c. Pastoralis cit. n. 10. & in c. 1. cit. Ar-
chidiacon. Gemin. n. 5. & Barbosa n. 10.

Neque refert; quòd jurisdictio E-
piscopi, in ejus exercitio & administranda
subditis justitia negligentis, non devoluat-
ur ad Capitulum; cum etiam hoc ejus
defectum non suppleat, nisi in casibus
expressis, ut aliquando in collatione be-
neficiorum; quia ad ejus administratio-
nem ab Episcopo obtinendâ nihilominus
recurri ad Archiepiscopum potest; ut ab
isto ad officii sui executionem & justitiæ
administratioem compellatur per cen-
suras, *can. 1. cit. &c. 5. q. 3.* vel ad
summum Pontificem; à quo ad idem
compellatur, vel ipsi coadiutor cum ple-
næ ac liberæ administratiois potestate
detur, *arg. c. Grandi 2. in 6. c. Ex par-
te 5. de Cleric. agrot. & c. Unic. ibidem*
in 6. Laiman in c. Si Episcopus 3. in 6.
§. Notandum & Pirrhing ad hanc Rubr.
n. 12.

H h h TITU-